Ч. 186 Субота 21 серпня (2 вересня) 1899. Рік IX

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 в ц. к. Старостствах на провинциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.
З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Вісти політичні.

(Гостина Цісаря в Чехії. — До ситуациї. — Процес Драйфуса.)

Вчера розпочали ся цісарскі маневри. Оба корпуси, що беруть участь в маневрах, заняли свої становища і розвинули ся на военний лад. Цісар, в окруженю дружини, виїхав о 7-ій годині рано верхом на поле маневрів. Пречудна погода, сприяюча маневрам, зробила, що в їх ході було кілька дуже займаючих образків, котрим Цісар приглядав ся з великою цікавостию, переїзджаючи з місця на місце, аби рухи війск бачити з ріжних сторін. Зібрана на поли маневрів публика, витала Цісаря голосними окликами. Радість народу з причини присутности Монарха обявляє ся на кождім кроці. Перед виїздом Цісаря з замку, як і перед его поворотом, зібрали ся товпи народу, аби побачити Цісаря, а кілько разів побачать Его, витають голосними окликами. Цісар висказував ся в дуже ласкавих словах о принятю его і о поведеню населеня.

Словіньский Narod доносить з Відня, що з причини заповідженої обструкциї правительство тепер в великім клопоті. Так Угорщина, як і ґр. Ґолуховский домагають ся леґального переведеня виборів до спільних делеґаций. Правительству лишають ся дві дороги: або зміна конституциї, або заспокоєнє Німців. Правительство здає ся вже на щось рішило ся і се майже певна річ, що в ціли утихомиреня обструкциї, істнує плян внесеня языкових розпоряджень. В тій ціли має також міністер Кайцль поїхати до Праги, але вже тепер може предвидіти безуспішний результат сеї подорожи. В ціли унеможливленя обструкциї при виборах до спільних делеґаций правительство мало позискати для себе християньско-социяльне сторонництво обіцянкою санкционованя виборчого закона для Відня. Нині на кождім кроці видко, що сторонництво Люеґера і Ліхтенштайна попирає заходи міністерства. В суботу відбули ся у Відни збори союза християньско-социяльних робітників, на котрих п. Бельґлявек остро виступив против обструкциї і обструкционістів, називаючи їх тактику найглупійшою під сонцем. На его гадку, обструкционісти зробили правительству велику прислугу, бо обезсиливши парлямент, допомогли ґр. Тунови ввести в житє угоду із Угорщиною на підставі § 14-го. В той спосіб антісеміти поволи мостять собі дорогу до переходу на бік правительтства.

Вчерашне засіданє в процесі Драйфуса було тим цікаве, що переслухувано одного з найважнійших сьвідків, на котрого покликувала ся більшість офіцирів, именно капітана Лебрен-Ренольта. Лебрен-Реноль зізнав згідно з тим, що сказав перед касацийним трибуналом. Пригадав слова, які Драйфус сказав до него в хвили деґрадациї: „Міністер знає, що коли я видав Німеччині документи, то они були без значіня і я зробив то лиш длятого, аби одержати в заміну важнійші". Лебрен додав, що при тім був капітан Даттель, котрий також чув ті слова. Дальше оповідав Лебрен о своїй стрічи з Казімір Перієром. На питанє одного з судиїв заявив Лебрен, що не пригадує собі чи Драйфус сказав, що видані документи були лиш копіями. Дальше зізнав, що Мерсіє велів єму пійти до президента републики і донести, що Драйфус признав ся до вини, але до того не прийшло, бо президент більше інтересував ся тим, що писали часописи о Драйфусі і его зізнаню. Впевнив, що президент знав о причині, для котрої Лебрен прийшов до него, однако він сам, Лебрен, був такий онесьміленний, коли увійшов до бюра президента, що не мав відваги промовити слова. — Деманж спитав Ренольта, як може погодити своє зізнанє з тим, що Драйфус говорив виразно: „Я невинний". Лебрен відповів на то, що не его річ толкувати ту суперечність і поясняти то, що лучило ся. На взванє президента суду забрав в тій хвили голос Драйфус і насамперед заперечив Лебренови, аби тоді як говорив по засуді з Лебреном був в сали Даттель. Єго там не було, а Лебренови він нічого иншого не сказав, як лиш то, що він невинний і що міністер знає о тім дуже добре. Вкінци сказав Драйфус, що не розуміє, чому его слова перекручено та що таке поступованє мусить обурити всіх честних людий. — Дальший сьвідок капітан Антоан зізнав, що вертаючи з деґрадациї Драйфуса стрітив капітана Даттеля, котрий сказав єму, що Драйфус признав ся до вини. На питанє президента Драйфус знов рішучо повторив своє заперечене, що говорив лиш з Лебреном і що Даттеля при тім не було. Вкінци по переслуханю ще давного директора вязниці, в котрій Драйфус сидів перед деґрадациєю відложено розправу до нині.

ПРИЙМАК.

(З російского — В. Короленка).

I.

Випало мені йти якось шляхом — дорогою по Заволжю. Там вже сторононька! Скучна сторона для того, хто як я на приклад, привик до обшару та рівнини степів і широких зораних нив. Ліси темні, дрімучі, в лісах багна нечисті, ріки по лісах плинуть бурі та каламутні. Нарід в лісах на вид понурий і непривітний. А розбалакаєш ся та познакомиш ся — такі-ж люди, скажеш, тілько простійші та ліпші.

Сонце клонило ся вже до лісів, коли я втомлений вийшов на невеличку поляну над берегом ріки. На прибережній пісковині побачив я рибацкий човник, а коло човника босе дівча - осьмиліток моцювало ся з важким для неї веслом і якимсь ще рибацким знарядем. Я стояв собі осторонь, щоб не налякати дівчинки своєю наглою появою. Боязкий лісний нарід, а вже діти, — і говорити не треба. Не раз трафляло ся мені своїм міским виглядом і одежею, полохати сільскі діти мов стаї полохливої птиці.

І справді, коли дівчинка звернула ся до мене, її сині очиці в мить зробили ся круглі, повисли уста і весло випало з рук.

— Не бій ся, донечко, — сказав я лагідно. — Я тобі нічого не зроблю. Скажи ти мені, куди до вашого села близше?

— О... он-туди в село.

Справді, уйшовши кілька кроків, я побачив з поза корчів хатини села, що блищало вікнами до вечірного сонця.

— А тобі кого? — спитало дівча сьміливійше і з цікавостю.

— Та мені-б що, переночувати де небудь. Вже вечер.

— Переночувати?... Іди до Дариї Івановни.

— А де вона?

— Дария Івановна, кажеш? Та хиба ти Дариї Івановни не знаєш?

— Та я тут не бував ніколи.

— Ну, не бував, то як тобі і знати. Почекай. Чоловік її, Дариї Івановни, тут недалеко. Дядьку на! Степан Федорови-и-ич! — крикнула вона співом обернувши ся до ріки.

— Га-а-а! озвав ся з далека відкись глухий мужеский голос.

— Ходи, Степане Федорови-и-ич, сюди-и!

За хвилю на березі показала ся фіґура мужика, без шапки, з патлатим волосем, босо-го і в купою сітий на плечах. Він ішов, повісивши голову, подаючи ся з боку на бік, мов сонний і кілька разів спотикнув ся по дорозі. Дівчина дивилась на него веселими, усьміхненими очима.

— Бач, кидає пим. Ти, може, подумаєш — він пяний? Ні не пяний, а ночи не доспить, все на ріці, на рибу жде, рибалка він. Взяв від мужиків води в аренду, от тут повисше. Мамка, Дария Івановна, каже: „не бери", а він не послухав: „возьму" — каже. Пять рублів дав. А риба, чуєш, таки не йде до него... От, він і клопоче ся...

— А він тобі дядько, чи що? — спитав я, дивуючи ся, що вона кличе мужика то дядьком, то по имени.

Дівча не відповіло. В тій хвили рибалка, немолодий, понурий з лиця, подійшов вже до нас; не скидаючи сітий, він затримав ся, подивив ся на мене зівялими від безсонности очима і спитав:

— Відки будете?

— Нижегородский, — відповів я. — Мені би переночувати.

— Можете. Як так, ходіть за мною.

І він пійшов наперед все так само спотикаючи ся, наче от-от повалить ся і захропе коло стежки.

— Знов ні одної рибочки не зловив, — сказала дівчинка. — Вважай, впадеш ще....

Мужик мовчав. Ми війшли в улицю невеличкого села. Вікна его дивили ся на ріку, а вигони сягали аж до ліса.

— Глухий „медвежий кут", — подумав я мимохіть, поглядаючи на свого суворого провідника.

Ґаздиня, Дария Івановна, приймила мене, впрочім дуже привітно і любо.

То була зовсім ще молода на око женщина з ласкавою, спокійною вдачию і добрими, милими очима, в котрих від часу до часу, коли она поглянула на заспаного мужика, сьвітила ся лукава усьмішка, як і в дівчини. Степан Федорович якось сумно сів собі на лаві і кивав ся.

— Богато наловив, рибалко? — спитала ґаздиня і подивила ся на дівчинку а дівчинка на неї; обі при тім усьміхнули ся. — Ох, ти

Новинки.

Львів дня 1-го вересня 1899.

— Іменованя. II. Міністер просьвіти надав опорожнені посади в державних школах середних: професорови ґімназиї в Ярославі Брон. Скібі посаду в ґімназиї сьв. Яцка в Кракові; проф. рускокат. релиґії в Бродах о. Григ. Яремі посаду катихита в II. (німецкій) ґімназиї у Львові (на місце бл. п. Йосифа Левицкого) — Дальше іменував дійстними учителями середних шкіл суплентів: Ів. Вілика з Бережан для ґімназиї в Коломиї, А. Ясіньского з Кракова для ґімназиї в Новім Санчи, Й. Кшишковского з Ярослава для ґімназиї в Ярославі, Т. Лопушаньского з Кракова для ґімназиї в Ряшеві, Фелікса Малярского з Станиславова для ґімназиї в Станиславові, Адама Марковского з Тернополя для школи реальної в Тернополи, Михайла Пташика з Вадовиць для ґімназиї в Самборі, Теоф. Ступницкого для школи реальної в Тернополи, Стан. Толочка з Кракова для школи реальної в Тернополи, Ант. Васньовского з Кракова для ґімназиї в Тарнові; вкінци іменував провізоричним учителем дра Григ. Величка з Станиславова для польскої ґімназиї в Тернополи.

— Впреосьв. Митрополит Юліян Куїловский приїхав вчера пополудни до Львова в переїзді до Відня. Впреосьвященого повитали члени Капітули.

— Нове товариство акцийне уконституувало ся у Відни під назвою „Борислав, стоваришене акцийне для промислу нафтового і воскового“. Капітал основний 4 міліони зр., поділений на 10.000 акций цілковито вилачених по 400 корон. Капітал той може на ухвалу ради управляючої підвисшитись через емісию дальших акций до 5 міліонів.

— Огні. В селї Яструбичах, повіта сокальского, вибух огонь дня 24 серпня о годині $12^1/_2$. За дві години спопеліло вісім господарів; з тих пять згоріли зі всїма будинками, а трем зістали ся хати. Шкода почислена на 25.000 зр., а обезпечена була всего до 5000 зр. Причиною огню було розвішене прядиво на жердці під хатою Петра Тхора, але як оно зайняло ся, не знати.

— В справі замаху на буковиньского митрополита Чуперковича — о чім ми в своїм часї писали — доносять з Черновець: Румуньских академиків, що 17-го цьвітня с. р. на черновецкім дворци напали на митрополита Чуперковича, потягнула до відвічальности полиция, сенат і карний суд. Полиция покарала винних грошевими карами, а одного богослова видалила цілком з Буковини; сенат релеґував їх, згаданого богослова з всїх університетів, а головного обжалованого Служаньского на 3 курси. Надто прокуратория внесла обжалованє против Служаньского за переступство § 411 закона карного. Розправа відбуде ся 30 с. м.

— Самоубийство з нужди. Оногди по полудни кинув ся під колеса поспішного поїзду, їдучого з Підволочиск до Львова, 28-лїтний Айзиґ Ратнер, приватний учитель, з укінченою ґімназиєю, родом зпід Станиславова. Покійник, каліка, без лївої руки, удержував ся з лекций, даваних в жидівских домах. Такі лекциї платять ся як найгірше. Безграннична нужда є причиною самоубийства. Машиніст задержав вправдї поїзд, але вже було за пізно. Смерть наступила на місци. Найдено при нїм кілька записок на циґаретових паперцях.

— Помер о. Николай Валявский, парох в Залучи над Прутом, коломийского деканата, в 70-ім роцї житя а в 47-ім сьвященьства.

Телеґрами.

Брукселя 1 вересня. Палата послів відкинула вчера 59 голосами против 36 ревізию конституциї в тім дусї, аби можна було завести загальне право голосованя,

Париж 1 вересня. Просьбу до правительства о скликанє парляменту підписало 127 послів.

Берлин 1 вересня. Урядовий Reichsanzeiger оголосив розпорядженє міністерства в справі поведеня полїтичних урядників супротив державних предложень в соймі.

Переписка зі всїми і для всїх.

Просимо не присилати анї марок листових анї карт кореспонденцийних, бо листовно не відповідаємо нікому.

Інвалід в Тор.: Просьбу о перенесенє пенсиї з одного уряду податкового до другого подайте до краєв. Дирекциї скарбу у Львові без стемпля. — **Т. Б. і М. К. в Пекуреві:** Всї згадані Вами вироби можна би продавати і у Львові, але треба би їх там мати або на окремім власнім складі, або віддати комусь, як то каже ся, в коміс, значить ся, щоби він продавав для Вас а за то потручував собі якийсь процент. Можна би також такий склад зробити собі і деинде н. пр. в Коломиї, Станиславові або в якім небудь иншім місти. Але на всякий случай треба ся переконати ся, чи згадані вироби мали би покуп. У нас, бачите, в тім велика хиба, що богато робить ся або на осліп або для якоїсь можна сьміло сказати, дурної фантазиї. А вже нїгде так по дурному не робило ся як в підношеню т. зв. промислу. Вироби гуцульскі то певно красна річ і добра для самих гуцулів; але в ширшім сьвітї ті вироби не знайдуть так великого покупу, щоби на нїм могли оперти ся фабриканти тих виробів. На жидів тут нема зовсім чого нарікати, бо они нїчому не винні. Жид має розум і сприт; він насамперед подумає, чи може щось бути з якогось підприємства а відтак бере ся до него; він коли щось виробляє, то насамперед старає ся о то, щоби мав де свій виріб збути. Так треба би і Вам робити. До Вас сьвіт не прийде, бо Пекурява за мала, щоби до неї н. пр. Льондон ішов. Ви і Ваші вироби мають за мало а може й нїякого розголосу, як щоби купцї до Вас ходили. Мусите отже дати ся пізнати

рибалко, рибалко! Слухав би мене, лїпше було би.

— Говори! — відповів Степан понуро.— От пійде з гори, тогдї лиш виймай!

— Не вже-ж знов сидїти менї цїлу ніч?

— Пійди приготовити все.

Упертий мужик встав і сонний поплів ся з хати, а ґаздиня почала заходити ся коло вечері. Дївча помагало матери.

— Донька то нїби на тебе похожа, — сказав я: — лиш очи і волосє яснїйші.

Женщина дивно якось осьміхнула ся і спаленїла.

— А старий — муж твій?

Вона спаленїла ще дужше, по самі вуха почервонїла, і закрила навіть лице широким, гарно шитим рукавом.

— Муж. Та він і не старий ще лїґами проти мене. Праця і горе!.... Та й тепер от поплів ся ще, як сонна муха, трохи що цїлий тиждень не спить, з рибою звязав ся.... Клопіт! А найгірше біда єго зломила, як синок в нас помер. Двацять лїт в пилипівку буде, як Михася в сиру землю заховали.

— Двацять лїт? здивував ся я, дивлячи ся на забарвлене румянцем молоде ще лице Дариї Івановни.

— Двацять! Менї прецїнь вже сорок і два... Нїхто не вірить. І то ще горе прибило. Кілько ми сліз вилили.... Дїтий Пан Біг більше не дав.

— А та дївчина?....

— Так ти он чому кажеш „похожа!“ А вона в мене Богом дана, приймак. — сказала Дария Івановна, ласкаво і якось поважно гладячи рукою русяву головку припавшої до неї дївчинки. Та все мене, дурненька, мамкою кличе, а в неї-ж і рідна мати жива і тую вона, знаєш, довго все „чужою тїткою“ звала. Ледви її, дурненькій, витолкувала. Гріх-же! От тепер дві мами в неї. Та й в мене вона теж за двоє: за дочку і за синка, за Михася....

II.

Вона зітхнула, і вираз глубокої, невгомонної туги тихо спочив на єї лици, проганяючи встидливі румянцї. Тонкими пальцями огорілої та все ще гарної руки вона перебирала фалди на рукаві пригортаючої ся до неї дївчинки. Дївчинка втихомирила ся і дивила ся їй в лице, з долини в гору, як коли-б і їй цїкаво було почути дальше оповіданє про небіщика-хлопця. Було щось глубоко проймаюче в мовчанцї матери, посьвяченої дорогій тїни.

— Бо-ж і гарний був, бо-ж і розумний! Не я одна скажу, хто знав всї дивили ся на него. Заговорив, то так любо, так поважно, другому старшому так би, та й то ще кому розумнїйшому.... їй Богу! Бувало, чужі люди зайдуть, то тілько головами хитали. Коли, кажуть, Бог тому хлопцеви позволить вирости, — батьки потїху собі мати будуть з него. Та, бачиш, Господь Бог....

Вона низенько понурила голову і пригорнула дївчинку до груди, як коли-б в тім місци в неї стара заболїла рана....

— Єму, Небесному, кажуть, Самому та, ких треба.... Як в трумонцї лежав, плакали миплакали.... Потім в пустій хатї — теж.... Наче сьвітло з хати на віки вийшло.... Він (мужа вона все називала в третій особі) — він в мене нї на що звів ся з тої пори, — постарів ся, на очи слабує!... все в него слези. В день, знаєш, сором, перед людьми не покаже того. А в ночи й не витримає і заридає.... Я за ним.... Так от і йшло в нас все, — плачемо і побиваємо ся. Вже й таке люди говорили: „Спокою ви хлопчині свому на тім сьвітї не даєте; хиба-ж можна так?“ Та що ти вробиш, нема серцю полекші нї трохи. Пять лїт пройшло, а полекші нема. Тілько раз, в ночи, заснула я трошки, — чую, хтось по хатї перейшов....

Дунуло на мене, повіяло чимось, стала я нї жива, нї мертва. „Михасю, рідний мій! Чи ти се?“ А серце бє ся, як пташка пострілена, — ось умру, ось умру.... „Я, каже, мамо. Прийшов до тебе, послухай ти мене, що я скажу — не позбути ся тобі грішної туги, полекші серцю не знайти, пе даш ти й менї спокою радости, поки на серци кого небудь не положиш....“ „Михасю, голубчику мій, кого-ж менї па серци положити, — нема тебе, соколика мого ненаглядного нема.... До кінця житя не позбуду ся горя....“ Сама плачу, руками шукаю, а в хатї нїкогісїнько не бачу. Зачув і він тут. — „Дариє, з ким, каже, балакаєш?“ Розповіла я єму: „Он з ким я балакала, Степане Федоровичу“. — „Моли ся, каже, Богу.... Видко і справдї гріх так....“

Рано стали ми вгадувати та розумом міркувати. Видко, кажемо, треба приймака взяти, — до того мова була Михасева, нї до чого більше. Зразу й подумати годї, майже чужому Михасеве добро віддавати. Потім погодила ся. Тілько все в ним згоди не було. Він каже: „хлопця взяти“, а я й подумати не можу. Єму се, гарно, що помічник буде, а менї як пригадає ся Михась, то всї хлопцї знавісніють. Де-ж такому другому бути, як він був? Тілько поганими словами лаяти ся і зневажати других, се їм подай. Так і йшло в нас все: так все порівнуємо та споримо, та тужимо.

„Та, Бог дав, на моє вийшло. Видко за Михасевою просьбою помилував Бог-Отець.... За рікою в селї дївчина дитину привела на сьвіт. Согрішила бідна, але вже й натерпіла ся: в родинї і перше у них негарно було, — мачуха лиха і так, а тут Боже Ти мій, кілько натерпіла ся небога“.

„На щастє жінка попала ся їй одна з нашого села і навчила: „от що, каже: Степан в нас Федорович з Дариєю Івановною страх за сином побивають ся. Спробуй їм віддати дитину. Коли, каже, судив їй Бог долю, то не инакше, як що в них та доля находить ся...“

„От і поїхав мій Степан до ліса, одна я нїченьку ночувала, одна-однїсїнька з тугою своєю. Лежу на постели; спати не сплю, все думаю. Тілько чую, — коло хати перейшов хтось. Слухаю наслухую, нема нїби нїкого. Та тут же в віконце хтось постукав раз і другий. Підійшла я до вікна, — ніч місячна, ясна, на траві кожду росиночку бачиш, а під вікном нїкого. Похолоду в мене на серци, — вступила ся я від вікна, до стїни притулила ся. В тім рука знову та по шибі тихенько стук-стук....

сьвітови, показати свої вироби. Як будете лиш сидіти в Пекуряві і держати там свої вироби та лиш нарікати на жидів, то Вам то нічого не поможе. Вибирайте ся в сьвіт з своїми виробами; їдьте н. пр. на ярмарки по містах і місточках. Старайте ся навязати зносини з якимись купцями, котрі би відбирали від Вас Ваш товар і продавали его. Старайте ся порозуміти з філією „Народ. Торговлї“ в Коломиї і просто з дирекциєю тоїж торговлї у Львові, може би они брали Ваш товар в коміс. Старайте ся познакомити з крамарями у Ваших сторонах, може би й они брали від Вас Ваші вироби. Найлїпше було би як би Ви самі могли отворити лиш н. пр. в Косові або Коломиї свій склад. Може маете когось, сина, або якогось свояка, котрий би міг продавати. Иншого способу нема, щоби Вам вироби відходили. То правда, що у нас трудно Русинови зробити рух торговельний, але тому не жиди винні яко жиди, а таки ми самі і наша лїнь та темнота і жидівский розум та жидівска рухливість і витреваліcть. Та не лиш жиди нас перемагають, але кождий навіть хто не хоче, і Поляки, і Нїмцї і Чехи і Москалї і Волохи. А Русин не знає нічого, лиш стогнати, та нарікати. — **А. Х.**: Курс фреблївский триває рік. Треба мати скінчений 16-ий рік житя і 8-му клясу виділову. Посаду можна дістати по містах, де суть т. зв. фреблївскі городцї, але посади учительки при школах народних дістати не можна; треба здавати матуру і іспит кваліфікацийний. — **Сенько Ф. в Підг.**: Яка вийшла книжка для самоуків в Кракові, того знати не можемо. Як би Ви знали автора, то ми би могли ще розвідати, а так годї; прецї ми не всевідущі. Навіть і книгар би Вам не дав відповіди, як би Ви его так запитали. — **Секр. Бук.**: За виправленими шкірками з кріликів треба би питати де по склепах, де продають футра, а і там не всюди і не завсїгди їх знайде ся. Нам прецї годї ходити по склепах та кушнірях і питати. Впрочім коли розходить ся о футерко під одіж, бо так радить лїкар, то можете дуже добре порадити собі наразї і флянелевими кафтаниками а відтак поїхати до більшого міста — де Вам близше — і там в торговли футер замовити собі таке футерко. — **XX учитель в В.**: То суть штихи без рам і скла; то не для Вас. — **Емерит в Н.**: До іспиту на експедитора почтового сам підручник і наука з него не вистане. Мусите конче відбувати практику при якімсь урядї почтовім, а на то мусите мати призволенє дирекциї почт і телеґрафів. Практика мусить тревати три місяцї. О скілько знаємо учать ся кандидати з німецких підручників, а в польскім язицї єсть лиш отсей: „Pierwszy polski Podręcznik pocztowy, zestawił Grzegorz Józef Chlebowski, Kraków 1894. Єсть то досить мала книжка, обнимаюча 240 сторін друку. Цїну подасть Вам кожда книгарня. — Як довго треба учити ся — се хиба лиш той може знати хто учить ся. Хто пильнїйший і має лїпшу память, виучить ся борше. 2) Віднесїть ся до якої антикварнї (може Бодека у Львові, ул. Вірменьска (Нар. Дім). Нам годї прецї бігати від антикварнї до антикварнї і питати, чи мають такий словар на продаж. — (Дальші відповіди пізнїйше).

☞ (Просимо присилати питаня лиш на імя редактора Кирила Кахникевича, а не присилати анї марок, анї карт кореспонденцийних до відповіди.

Надіслане.

КОБЗАР. Вибір творів Тараса Шевченка для ужитку молодїжи. Цїна 1 зр. 20 кр. Під таким заголовком видало руске Товариство педаґоґічне книжку, котрої брак вже від давна відчував ся, а котрою можуть користувати ся не лиш молодїж шкільна, але всї, котрі хотять познакомити ся з житєм і творами нашого найпершого поета. Крім обширної житеписи і погляду на лїтературну діяльність Т. Шевченка, котрий то вступ займає 78 сторін, додані ще до поодиноких поезий многі поясненя в нотках, котрі богато причиняють ся до зрозуміня поезий, їх краси і духа. Книжку сю можна дістати в рускім Товаристві педаґоґічнім у Львові, ул. Академічна, ч. 8.

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий.**

Я до вікна дивлю ся: а під хатою хтось стоїть, ховає ся. Присїла я на лавку, — Господи, що таке? А серце бє ся, як тої ночи, коли Михась приходив. Встала я, перехрестила ся і кажу: „Хто там? Виходїть, коли добрі люде!“ Виходить тут перша наша таки старуха до вікна! — „Не бій ся, каже, Дариє, не з розбоєм прийшли“, а та все ховає ся. І бачу я, в тої полотенцем на грудех дитина привязана.... Господи Боже! Потемнїло в мене в очах, ноги затремтїли, руками за лавку держу ся, а то впала-б. Згадала свого Михася, думаю — доля до мене иде. Замуж йшла, — де тобі: такого страху не наїла ся.

„Підийшла наша жінка до вікна; „пусти, каже, Івановно“. — „За чим, кажу, вас в ночи-о-півночи в хату пускати?...“ Ну, та сама все таки двері відчиняю, не сьвітячи, лиш місяць повний в вікна сьвітить. Переступили вони поріг, а я стою перед нею, перед дївчиною, нї жива нї мертва, наче карати — милувати она мене прийшла. І соромно менї, і страшно, і бою ся, — ану-ж, забере ся вона від мене? А дитина спить в неї сповита, не чує.... От жінка наша і каже їй: „клапяй ся, дївко, в ноги!...“ Поклонила ся она менї в ноги, та в ногах і дитину положила, припала до неї, плаче. Підняла я еї, дитину приймаю; горить в мене в руках, не знаю: брати не брати.... І сама она то відкидає, то держить дитину.... І обі ми плачемо....

„Ох, і тямлю я, добрі люди, ту ніченьку, місячну, не забути менї ночи тої до кінця мого віку....“

„Досьвіта вийшли они; обмила я дитину, обхарила, свою сорочку зараз перешила, положила в опалку, сиджу, жду его, Степана Федоровича мого. І знов менї, молодій, соромно та боязко, та клопіт. От-так наче я без мужа сама дитину роздобула. Бачу: приїхав, іде в хату, — не виходила, не витала, сиджу на лавцї. Дитина як закричить....

— Се каже, що таке?

— Хлопця, кажу, Бог тобі післав, Степане Федоровичу....

— Іги! І по що збрехала перед ним — не знаю, не відомо. Тай де вже тобі тут здурити, — на хвилю не здуриш: і сорочечка по жіночому на двоє зшита. Підийшов він до опалки, подивив ся....

— Який то хлопець? Дївчука взяла. — Більше нічого не сказав....

Она знов замовкла, тихо усьміхаючи ся, згадавши его, свого Степана Федоровича, перед котрим она поставила на своє, ще й одурити хотїла. Менї пригадало ся суворе лице господаря, і тепер оно показало ся менї геть-то приємнїйше.

— Мамцю! — тихо спитала дївчина, віднимаючи личко від еї грудий.

— Що, Мариєчко?

— То я була та дївчина?

— Ти, ти була, дурна. Вже котрий раз питаєш ся... А що я вже горя, клопоту з тобою мала! По просту не приведи Господи! Хоровита була та бридка, та цїла в струпах, та все криком кричить, бувало від сьвіту до сьвіту. Серце на скрізь в мене за нею переболїло. В ночи возиш ся, возиш ся, сили не стає. — „Зведеш ся ти менї на нїщо, Дариє, — каже, бувало Степан Федорович. Не позволю тобі, так нївечити ся, завтра таки неси еї до матери“. Ну, тут я вже мовчу, не перечу. А день прийде, я знову: „стріваймо ще, що буде, то буде, а буде що Бог дасть“. Він в мене не завзятий, Степан Федорович, — і махне рукою...

Она помовчала, тихо усьміхаючи ся.

— Говорив менї потім дїдусь один. Розумний дїдусь! „То, каже, ти так бери розумій, що пан Біг в слабостях дитини — любов тобі посилав. Хиба чужа дївчинка стала би тобі за рідного сина, котрого ти під серцем носила, коли-б не переболїло в тебе серце через неї так само... Скажи, чи не правда се: Я еї в утробі не носила, грудьми не кормила, та за те слїзми обмивала та серцем переболїла. Тим то друга мати не любить так, як я еї, приймака свого, люблю. Якось слабість на дїти була, навідала ся й до неї та слабість. Вже я плакала, плакала... — „Господи Боже! — думаю собі — і відки в мене тілько слїз для неї, відки тілько ллє ся їх, така сила“.

Она вмокла... Дївчинка липла до неї з усьмішкою дочки-пестїйки. За вікном цьвірінькала якась вечірна пташка і, здавало ся послїдний промінь сонця не хотїв виходити з хати, позолочуючи русяву голову дитини, заливаючи ярким румянцем спаленїле лице пізної красавицї, котра любовю і серця болем здобула собі нове материньство...

III.

Рано на другий день, сонце тілько що піднимало ся над лїсом, над рікою носив ся ще білий туман, — коли Дария провожала мене за село, щоби показати дорогу. Вийшовши на вчерашну поляну, ми побачили Степана. Все такий-же заспаний, він витягав на берег свій остроносий човен при помочи дївчини-приймака. Побачивши нас, дївчина почала підскакувати на піску і вдаряти в долонї.

— Ади, ади, мамцю, кілько він риби наловив. І окунї, і вюни, і всякі.... та які величезні.... Подиви ся, а ти подиви ся....

Ми підийшли близше. Справдї, серед човна, в баюрі води, прикриті сїтию, били ся і плескали ся, полискуючі лускою, спорі риби.

Дария злегка похилила ся над човном і заглянула, оттак собі від нехочу нїби, усьміхаючи ся, але потім з очевидним задоволенєм подивила ся на мужа, котрий ще більше як вчера подавав ся дрімотї, та все таки ликував.

— От тобі на! А ще сьміяла ся все! — сказав він, усьміхаючи ся. — Не все, значить ся, і по твому виходить. Казав, зі спусту повинна прийти. От і прийшла досьвіта саме. Тепер добичі буде на дві недїлї....

— Ну-ну! Иди-ж, виспи ся! — відповіла Дария ласкаво: — ми з Марийкою все заберемо. Ой, та й много-ж наловив, на правду...

Вони в трійку пійшли огородами, а я пустив ся дальше в свою дорогу.

Того дня менї якось легко йшло ся глухими лїсними стежками.

З друкарнї В. Ловиньского під зарядом В. І. Вебера. — (Телефона число 569).